

ШИФР РОБОТИ

«Активізація діяльності»

НАУКОВА РОБОТА

На тему: «Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній
України»

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ	5
1.1 Сутність та поняття інвестиційної діяльності страхових компаній	5
1.2 Страхові резерви страхових компаній як основне джерело інвестиційних ресурсів.....	8
1.3 Методичний інструментарій оцінки інвестиційної діяльності страхових компаній	10
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ	12
2.1 Загальна характеристика страхових компаній України	12
2.2 Аналіз структури, складу і динаміки активів страховиків	16
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ.....	22
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Інвестиції та інвестиційна діяльність завжди знаходились у центрі уваги економічної науки. Адже, як відомо, інвестиції є джерелом розвитку підприємств, страхових компаній, окремих галузей та економіки загалом. Інвестиційна діяльність значно впливає на фундаментальні основи господарської діяльності, соціальні та економічні перетворення, комплексний розвиток суспільства.

Дослідженням даної теми займалися вітчизняні та зарубіжні вчені і науковці, а саме питання щодо інвестиційної діяльності страхових компаній досліджували у своїх публікаціях такі автори як: Василенко А. В., Майданченко І. В., Ткаченко Н. В., Соловійова О., Поплавський О. О., Майорова Т. В., Качур Р.П. та Залетов О.М. акцентували свою увагу саме на державному регулюванні інвестиційної діяльності страхових компаній України. Не зменшуючи важливість отриманих наукових результатів, необхідно відмітити, що проблематика дослідження нововведень та нових вимог до інвестиційної діяльності страховиків потребує подальшого дослідження. З огляду на це актуальним є дослідження напрямів активізації інвестиційної діяльності страхових компаній.

Мета наукової роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних і розробка практичних рекомендацій щодо активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України.

Досягнення поставленої мети обумовило постановку і вирішення наступних **задач**:

- дослідити теоретико-методичні аспекти інвестиційної діяльності страхових компаній України;
- провести аналітичне оцінювання сучасного стану здійснення інвестиційної діяльності страховими компаніями України;
- обґрунтувати напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність страхових компаній України.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України.

Інформаційною базою дослідження є результати діяльності страхових компаній України та страхових компаній зарубіжних країн, нормативно-правові акти з питань інвестиційної діяльності страховиків та з питань регулювання інвестиційної діяльності, дані Нацкомфінпослуг по рейтингах страховиків, матеріали інформаційно-аналітичних видань, результати досліджень вітчизняних і зарубіжних науковців.

Наукова новизна одержаних результатів. Обґрунтовано напрями удосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній з позиції самих страховиків, з позиції держави та з позиції клієнтів страхових компаній.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблені автором пропозиції, висновки та результати наукової роботи доведено до рівня рекомендацій, які впроваджено у практичну діяльність ПАТ Страхова компанія «Євроінс Україна» м. Миколаїв (довідка від 01.02.2019 р. №15).

Структура роботи. Наукова робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Аналітичну інформацію подано на 1 рисунку та в 4 таблицях, що розміщені у додатках до роботи. Текст дослідження викладено на 30 сторінках без врахування списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1 Сутність та поняття інвестиційної діяльності страхових компаній

Велика роль у припливі інвестицій в національну економіку відводиться страховим організаціям. Це пов'язано з тим, що в їх розпорядженні протягом деякого періоду часу знаходяться залучені в якості страхових внесків фінансові ресурси, які на певних умовах можуть бути використані в якості джерела інвестицій.

Розмаїття визначень терміну «інвестиції» у вітчизняній та зарубіжній літературі значною мірою пояснюється широтою сутнісних рис цієї доволі складної економічної категорії. Закон України «Про інвестиційну діяльність» (ст. 1) визначає інвестиції як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [1].

З поняттям «інвестиції» тісно пов'язаний термін «інвестиційна діяльність». У статті 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність», подано таке визначення: «Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій» [1].

На думку В.Г. Федоренка, інвестиційна діяльність – це комплекс заходів і дій фізичних та юридичних осіб, які вкладають власні кошти (у матеріальній, фінансовій або іншій майновій формі) з метою отримання прибутку [2, с. 14].

Н. В. Ткаченко відзначає, що інвестиційна діяльність є головною, бо вона створює умови для виконання страхових зобов'язань перед клієнтами [8, с. 6].

О. Соловійова розглядає інвестиційну діяльність з позиції страхування, на її думку, під інвестиційною діяльністю страхової компанії варто розглядати діяльність, яка полягає у реалізації інвестиційної стратегії страховика на регіональному, національному та міжнародному ринках, що базується на плануванні, формуванні та вкладанні вільних грошових коштів в активи, які забезпечують позитивний фінансовий результат, здійснення якого базується на ринкових принципах і пов'язано з факторами часу, ризику і ліквідності. [9, с. 70]

А. В. Василенко зазначає, що інвестиційна діяльність страхових компаній як сукупність дій щодо реалізації інвестицій віддзеркалює інвестиційну функцію страхування, має галузеву специфіку і тісний взаємозв'язок зі страховими операціями [7, с. 11].

Виходячи з трактування поняття «інвестиційна діяльність страхових компаній» різними науковцями, можна сказати, що інвестиційна діяльність страхової компанії – це цілеспрямоване вкладення тимчасово вільних коштів (страхових резервів, резервів попереджувальних заходів, власного капіталу страхових організацій) на певний строк, в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку та (або) досягнення іншого корисного ефекту для виконання страхових зобов'язань перед клієнтами.

Інвестиційна діяльність має значний вплив на фінансовий стан страхових компаній, а основою майбутнього прибутку та високої платоспроможності є правильно обрана інвестиційна політика страхової компанії. Так, у розвинутих країнах світу страхові компанії за обсягом інвестиційних вкладень перевищують загальновизнаних інституціональних інвесторів – банки й інвестиційні фонди [3]. Так, прибуток від інвестицій у зарубіжних страхових компаніях становить у середньому 20-30% від сукупного доходу, у країнах СНД – 3-10%, а в Україні – 2-3% [4, с.41].

Проаналізувавши питання пріоритетності страхової та інвестиційної діяльності вітчизняних страхових компаній, визначено, що більшість вітчизняних страховиків вважає за доцільне заробляти кошти безпосередньо

на страхових операціях, а решта віддають перевагу страховій та інвестиційній діяльності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 Розподіл пріоритетності інвестиційної діяльності для вітчизняних страхових компаній, %

Групи страхових компаній	Виключно страхова діяльність	Страхова та інвестиційна діяльність
Страхові компанії за участю вітчизняного та іноземного капіталу	25,0	75,0
Страхові компанії за участю вітчизняного капіталу	58,4	41,6

Джерело: складено автором на основі [3, с.38]

Разом з тим, вважаємо, що не менш важливе значення має інвестиційна діяльність страховиків і на мікрорівні. Так, нами визначені переваги здійснення інвестиційної діяльності (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 – Переваги інвестиційної діяльності страховиків на мікрорівні

Джерело: складено автором

Зауважимо, що перебуваючи в ролі інвестора, страховик не тільки набуває додаткове джерело доходів, але й наражається на додаткові ризики [5, с.113]. Враховуючи той факт, що кошти страхових резервів не є власністю страховика, то важливого значення має державна регламентація розміщення цих резервів.

1.2 Страхові резерви страхових компаній як основне джерело інвестиційних ресурсів

Страховики зобов'язані формувати і вести облік страхових резервів у порядку та обсягах, встановлених законодавчо, станом на кожен день[1]. Види страхових резервів зображено на рисунку 1.2. (Додаток А)

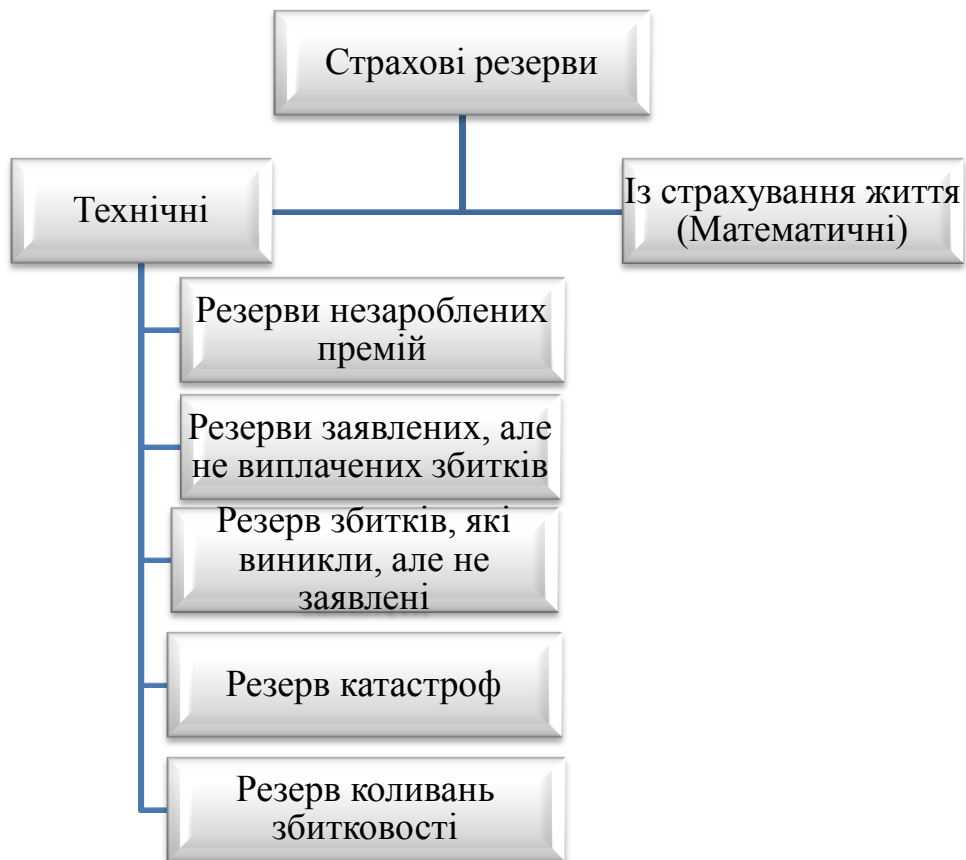

Рисунок 1.2 – Види страхових резервів

Джерело: сформовано автором на основі джерел [1].

Страхові резерви мають значний вплив на активи та на ведення інвестиційної діяльності страхової компанії. Активи ж в свою чергу є основним елементом діяльності страхової компанії. Склад активів страхових компаній, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів представлено на рисунку 1.3.

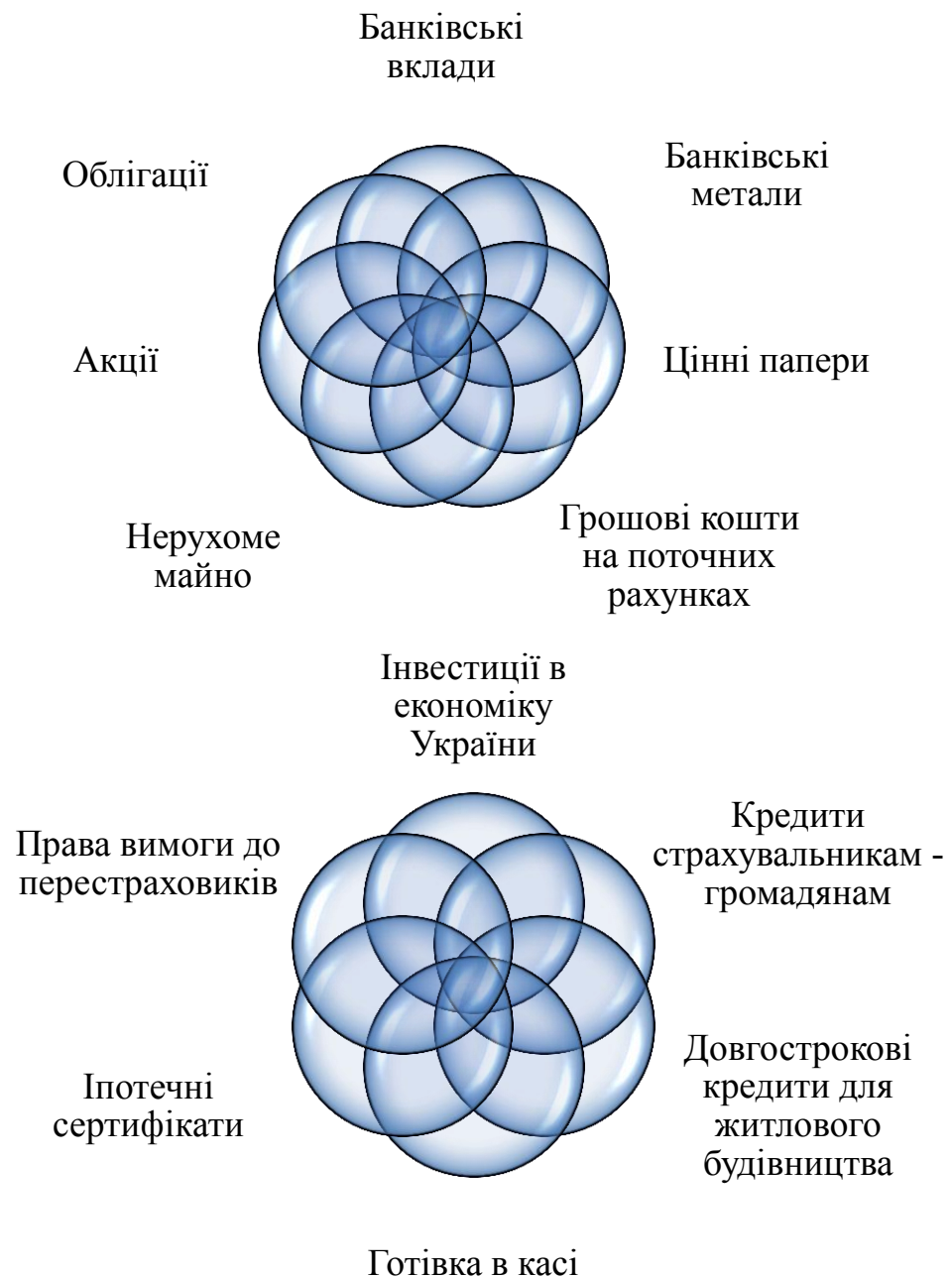

Рисунок 1.3 – Види активів страхових компаній

Джерело: сформовано автором на основі [1]

1.3 Методичний інструментарій оцінки інвестиційної діяльності страхових компаній

Найважливішим показником, що свідчить про інвестиційну діяльність страхової компанії є її інвестиційний потенціал та склад інвестиційного портфелю страховика.

Нами систематизовані погляди вчених стосовно переліку показників оцінки рівня інвестиційного потенціалу страхової компанії.

Таблиця 1.2 Показники для оцінки рівня використання інвестиційного потенціалу страховика

№ п/п	Показник	Формула розрахунку
Блок «Доходність»		
1.	Показник доходності власного капіталу	$100 \% * (\text{Чистий прибуток}) / (\text{Середній обсяг власного капіталу протягом року})$
2.	Показник доходності інвестицій	$100 \% * (\text{Фінансовий результат від фінансової діяльності}) / (\text{Середній обсяг фінансових інвестицій протягом року})$
3.	Показник доходності розміщення страхових резервів	$100 \% * (\text{Фінансовий результат від фінансової діяльності}) / (\text{Середній обсяг чистих страхових резервів протягом року})$
Блок «Ліквідність»		
4.	Показник ліквідності активів	$100 \% * (\text{Високоліквідні активи}) / (\text{Зобов'язання})$
5.	Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	$100 \% * (\text{Високоліквідні активи}) / (\text{Чисті страхові резерви})$
6.	Показник покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов'язань	$100 \% * (\text{Фінансові інвестиції за виключенням участі у капіталі}) / (\text{Чисті страхові резерви})$
Блок «Диверсифікація»		
7.	Показник участі в капіталі	$100 \% * (\text{Інвестиції в дочірні підприємства}) / ((\text{Фінансові інвестиції за виключенням участі у капіталі}) + (\text{Інвестиції в дочірні підприємства}))$
8.	Показник частки страхових резервів в активах	$100 \% * (\text{Чисті страхові резерви}) / (\text{Активи})$
Блок «Динаміка»		
9.	Показник зростання активів	$100 \% * ((\text{Активи на кінець звітного періоду}) / (\text{Активи на початок звітного періоду}) - 1)$
10.	Показник зростання інвестиційного портфеля	$100 \% * ((\text{Фінансові інвестиції}) / (\text{Фінансові інвестиції на початок звітного періоду}) - 1)$

Джерело: сформовано автором на основі [12]

Наведені в таблиці 1.2 показники сформовані відповідно до груп, що дозволяють враховувати диверсифікованість, ліквідність, прибутковість і динаміку активів. Таким чином, запропоновану загальну систему показників можна надалі застосовувати як підґрунтя до визначення стану використання інвестиційного потенціалу страховика, ідентифікувати його сильні та слабкі сторони, та визначити сферу для більш поглибленого аналізу.

РОЗДІЛ 2.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

2.1 Загальна характеристика страхових компаній України

Ринок страхових послуг є однією із складових фінансової інфраструктури, який взаємодіє з виробничою сферою, ринком капіталу, фондовим ринком і таке інше. Кількість страхових компаній України має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2018 року порівняно з аналогічним періодом 2017 року, кількість компаній зменшилася на 11 СК [15].

Варто зазначити, що одним з найважливіших чинників діяльності та фінансової стійкості страхових компаній є валові страхові премії, що являють собою суму коштів яку платять застраховані особи за ризики які беруть на себе страхові компанії.

Розглянемо динаміку обсягів валових страхових премій страхових компаній України за 9 місяців 2018 року на рис. 2.1.

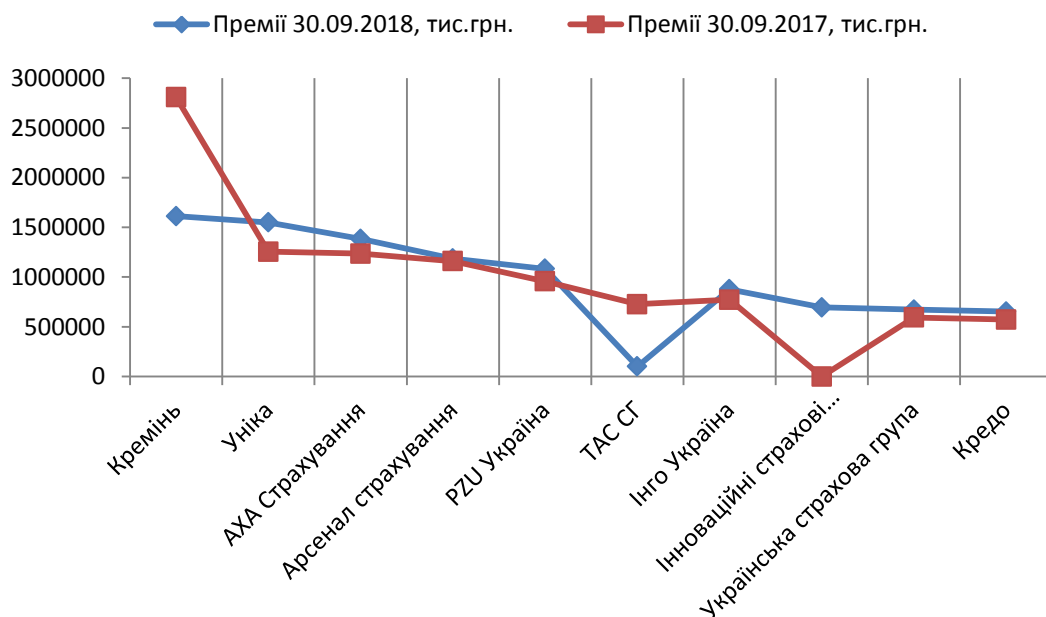

Рисунок 2.1 – Динаміка обсягів надходження страхових премій за 9 місяців (тис.грн) .

Джерело: сформовано автором на основі джерел [15]

Варто відмітити, що у порівнянні з 9 місяцями 2017 року на 3484,2 млн грн (11,1%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій збільшився на 4597,6 млн грн (22,1%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всіх видах страхування. Найбільше серед них:

- страхування життя – на 719,4 млн грн (35,6%);
- страхування кредитів – на 522,5 млн грн (2,2 рази);
- страхування від нещасних випадків – на 392,7 млн грн (43,3%);
- страхування медичних витрат – на 263,8 млн грн (39,4%).

Зазначимо, що найбільшу частину в збільшенні валових премій займають страхування від нещасних випадків, страхування медичних витрат та страхування життя. Натомість популярне автострахування має зростання лише на 21,8%, що свідчить про економічний стан населення, яке неспроможне заключати договори страхування авто та сплачувати страхові внески. Рівень інфляції в країні впливає як на населення так і на страхові компанії, які проводять інвестиційну діяльність в валюті. Також значний вплив на діяльність як інвестиційну так і операційну має і курс іноземної валюти до національної валюти. Адже розрахунки з партнерами, перестраховиками та інвесторами здійснюються в валюті.

Протягом аналізованого періоду збільшилась кількість укладених договорів страхування на 16968,2 тис. одиниць (або на 12,4%), при цьому на 11799,2 тис. одиниць (або на 13,2%) зросла кількість договорів з обов'язкового страхування [15]. Кількість укладених договорів з добровільного страхування збільшилась на 4089,2 тис. одиниць (або на 8,9%), в тому числі збільшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 3713,8 тис. одиниць (або 14,9%), кількість укладених договорів страхування медичних витрат зросла на 605,9 тис. одиниць (або на 21,8%) [15].

Варто відмітити, що роль страхового ринку величезна в питанні формування інвестиційних ресурсів, бо страхові компанії акумулюють

довгострокові фінансові ресурси, які безпосередньо можуть бути використані в економіці. У розвинених країнах світу інвестиції від страхування є рушійною силою економічного зростання, джерелом фінансування економіки країни та отримання значних прибутків страховими компаніями. Розвиток страхових компаній, збільшення обсягів акумульованих ними фінансових ресурсів створюють сприятливі умови для розвитку економіки тому, що страхові фонди спрямовуються на інвестування найважливіших об'єктів через участь страхових компаній у кредитуванні або прямому інвестуванні різноманітних виробничих та соціальних об'єктів [10, с. 49]. В Україні ситуація з інвестиціями від страхування протилежна ситуації у розвинених країнах, про що свідчать дані таблиці 2.1, де наведена частка інвестицій страхових компаній в економіку України у загальній сумі капітальних інвестицій.

Таблиця 2.1 Частка інвестицій страхових компаній в економіку України у загальній сумі капітальних інвестицій

Показники	2014р.	2015р	2016р	2017р	9 місяців 2018р.	Темп росту (зменшення) 2017р. до 2014р., %
Інвестиції страхових компаній в економіку України за напрямками, визначеними КМУ [17], млн. грн.	61,4	0,9	31,9	99,0	93,3	62,0
в т. ч. - розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	59,3	0,4	2,1	3,0	2,8	-33,3
- розвиток інфраструктури туризму;	2,2	0,5	29,8	30,7	22,4	7,2
- будівництво житла.	-	-	-	5,8	5,7	5,8
Частка інвестицій СК у загальній сумі капітальних інвестицій, %	0,028	0,00033	0,0088	0,022	0,028	-0,006 в.п.

Джерело: складено і розраховано за даними [20,21]

За даними таблиці можна зробити висновок про катастрофічну ситуацію в Україні із страховими інвестиціями. З 2014 р. до 2018 р. їхній річний обсяг коливався від 99,0 до 0,9 млн грн., а частка у загальній сумі капітальних інвестицій – від 0,00033 до 0,28 %. Основними напрямками інвестування, що визначені КМУ були: розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій – від 59,3 млн грн до 0,4 млн грн; розвиток інфраструктури туризму – від 0,5 млн грн до 30,7 млн грн; будівництво житла – 5,8 млн грн. Зважаючи на зазначене, можна констатувати, що вкладення інвестицій страховими компаніями в економіку України майже зупинилося. Хоча необхідно зауважити, що це не позначилось на загальній результативності фінансової діяльності страхових компаній.

Також страхові компанії змінили свої пріоритети інвестування в банківські установи через високий ризик втрати коштів, внаслідок цього напрями інвестування страховиків перейшли до облігацій внутрішньої державної позики (далі – ОВДП) (рис. 2.3).

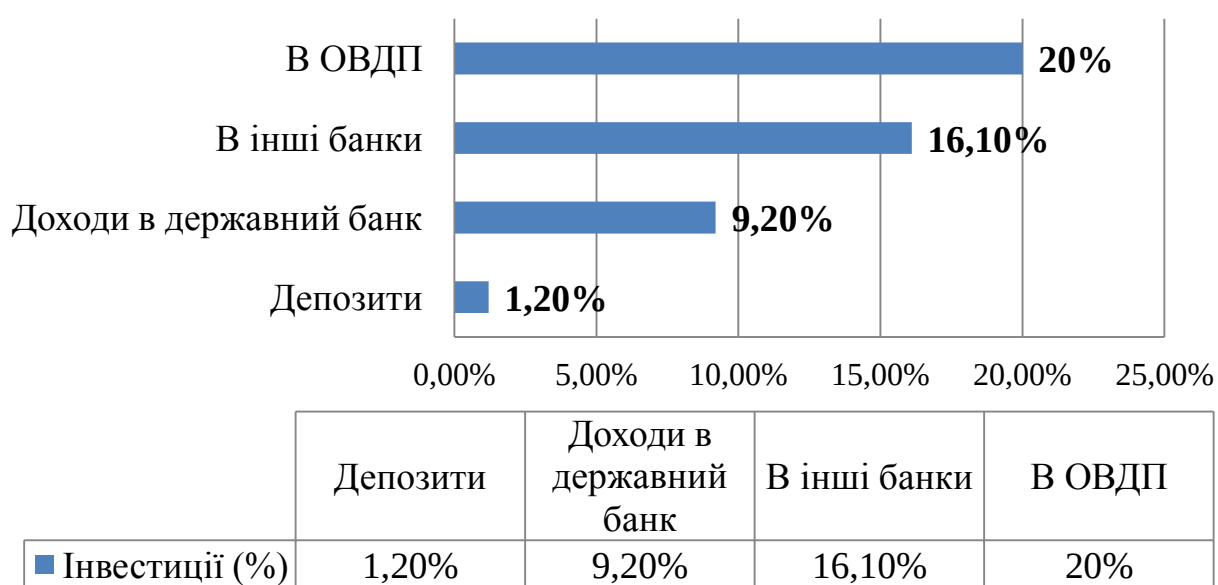

Рисунок 2.3 – Пріоритети інвестиційних вкладень страхових компаній за 9 місяців 2017-2018 р.

Джерело: сформовано автором на основі [15]

2.2 Аналіз структури, складу і динаміки активів страховиків

Активи страхових компаній представляють собою засоби діяльності страхової компанії до них входять основні засоби, фінансові вкладення, необоротні активи та ін. Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями. Станом на 30.09.2018 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів, становив 38297,4 млн грн. [15]. Структура активів страхових компаній зображена на рисунку 2.4.

Рисунок 2.4 – Структура активів, якими представлено кошти страхових резервів, станом за 9 місяців 2018 року

Джерело: сформовано автором на основі [6].

Проаналізувавши дані можна зробити висновок, що більшу частину активів займають цінні папери та банківські вклади, разом вони становлять близько 70% всіх активів страхових компаній. Натомість інвестиції в

економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України займають останні позиції. Динаміка змін резервів за 3 роки зображено на рис. 2.5.

Рисунок 2.5 – Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2015-2017рр. та за 9 місяців 2018р. (млн грн).

Джерело: сформовано автором на основі [6].

Станом на 30.09.2018 обсяг загальних активів страховиків становив 59468,2 млн грн., що на 4,7% більше в порівнянні з відповідним показником минулого року[6]. Величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», збільшилась в порівнянні з відповідним показником станом на 30.09.2017 на 2 946,8 млн грн. або на 8,3% та склала 64,4% загальних активів страховиків (станом на 30.09.2017 активи, визначені по статті 31 Закону України «Про страхування» становили 35350,6 млн грн., станом на 30.09.2018 – 38297,4 млн грн.)[6].

Структура активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя представлена в Додатку Б.

Інвестиційна діяльність страхових компаній здійснюється та обчислюється з урахуванням активів, які є у компанії на даний момент, структуру активів окремих страхових компаній України подано в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 Структура активів окремих страхових компаній України за 9 місяців 2018 року (млн грн)

Назва компанії	Активи, на 30.09.18 р., тис.грн.	Основні засоби	Довгострокові фінансові інвестиції	Поточні фінансові інвестиції	Грошові кошти та їх еквіваленти	Активи на 30.09.17р., тис.грн	Зміни 2018/2017, %
ТАС	2536,1	55,1	587,7	1311,9	181,1	2327,4	9,0
МЕТ ЛАЙФ	2419, 4	15,3	136,9	2027,4	109,6	2003,9	20,7
Уніка життя	1155, 7	2,6	355,6	399,5	14,8	1082,0	6,8
PZU Україна страхування життя	778,6	2,0	210,7	502,6	40,3	683,6	13,9
Княжа лайф	414,0	0,8	190,2	52,0	126,2	351,1	17,9
Форте лайф	182,7	42,9	52,3	5,3	78,3	108,7	63,1
Аска-життя	169,3	21,5	25,4	50,1	41,2	189,1	-10,5
Інго Україна життя	76,1	0,3	0,0	44,8	26,8	59,9	27,0
АХА страхування життя	73,2	24,8	8,2	0,0	13,1	63,3	15,5
Грінвуд лайф іншуранс	0,4	0,3	16,3	10,3	1,1	16,8	118,5
Всього	7842,0	165,3	1583,2	4403,9	938,9	6885,7	13,9

Джерело: сформовано автором на основі [12]

Проаналізувавши дані таблиці 2.4 слід відмітити про стійкість страхових компаній, які залишилися після посилення вимог до їх діяльності. Вона супроводжується кількістю збільшених активів в звітному році в порівнянні з базисним на 13,9% в середньому по всіх страхових компаніях країни. Лідером серед збільшення активів стала компанія Грінвуд-лайф іншуранс, яка збільшила свої активи на 118,5% майже за рік.

Далі проаналізуємо динаміку страхових резервів та інвестиційного доходу окремих страхових компаній України (табл. 2.3 та 2.4).

Таблиця 2.3 Динаміка страхових резервів окремих страхових компаній України за 9 місяців, тис. грн

Назва компанії	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Темп росту (зменшення), 2018/2015, %
ТАС	1130043,0	1399142,0	1972221,0	2211669,0	51,1
МЕТ ЛАЙФ	1123504,0	1398902,0	1670736,0	2035255,0	55,2
Уніка життя	291130,0	435629,0	565520,0	690761,0	42,1
PZU Україна страхування життя	427432,0	504862,0	548322,0	604880,0	70,7
Аска-життя	163015,0	145323,0	115653,0	89643,0	-81,8
Інго Україна життя	8055,9	14455,5	18368,0	26487,4	30,4
АХА страхування життя	1315,0	5877,0	16494,0	23793,0	5,5

Джерело: розраховано автором на основі [12,17,18,19]

Таблиця 2.4. Динаміка інвестиційного доходу окремих страхових компаній України за 9 місяців, тис. грн

Назва компанії	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	Темп росту (зменшення), 2018/2015, %
ТАС	102644,0	125702,0	177794,6	181078,0	56,7
МЕТ ЛАЙФ	58974,0	89700,0	104606,0	109600,0	53,8
Уніка життя	14469,0	18718,0	12831,0	14844,0	0,97
PZU Україна страхування життя	36828,9	40457,1	44399,3	52304,6	70,4
Аска-життя	18628,0	14946,0	10100,0	10246,0	-81,8
Інго Україна життя	423,4	479,1	416,0	729,2	58,1
АХА страхування життя	0,0	296,0	1061,0	2018,0	-

Джерело: розраховано автором на основі [12,17,18,19]

За даними таблиці 2.3. та 2.4., інвестиційний дохід за 9 місяців 2018 року становить 397653,2 тис. грн. Лідерами є страхові компанії «ТАС» та

«МЕТ ЛАЙФ», які є конкурентоспроможними, великими, могутніми організаціями, які мають збалансований страховий портфель. Інвестиційний дохід страхової компанії «ТАС» за 9 місяців 2018 року становить 181078,0 тис. грн., що становить майже половину всього доходу.

Оцінка рівня використання інвестиційного потенціалу страховика проведемо за методикою, запропонованою в розділі 1. Розрахунки представлені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 Оцінка рівня використання інвестиційного потенціалу страхової компанії «АХА Страхування» м. Київ

№	Показники	2016 р.	2017 р.	9 міс. 2018 р.	Темп росту (зменшення) 2017-2016, в.п.
Блок «Доходність»					
1	Показник доходності власного капіталу	11,8	13,5	12,1	1,7
2	Показник доходності інвестицій	14,7	63,5	-0,6	-14,1
3	Показник доходності розміщення страхових резервів	24,6	11,1	-0,7	-23,9
Блок «Ліквідність»					
4	Показник ліквідності активів	58,9	40,5	35,5	-23,4
5	Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	77,5	52,5	47,3	-30,2
6	Показник покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов'язань	12,1	11,1	120,9	108,8
Блок «Диверсифікація»					
7	Показник участі в капіталі	-	-	-	-
8	Показник частки страхових резервів в активах	43,8	56,0	53,7	9,9
Блок «Динаміка»					
9	Показник зростання активів	16,2	24,9	7,05	-9,15
10	Показник зростання інвестиційного портфеля	0,5	0	8,7	8,2

Джерело: розраховано автором на основі [13, 14]

На основі даних річної звітності страхової компанії АХА Страхування нами проведено оцінку рівня використання інвестиційного потенціалу за яким встановлено, що страхова компанія використовує свій інвестиційний

потенціал не на повну потужність. Сильні сторони інвестиційного потенціалу страховика відображаються в показниках: покриття ліквідними активами та інвестиціями страхових зобов'язань, який становить 120,9% при допустимій нормі max 170% та показник покриття ліквідними активами страхових резервів – 47,3% при нормі max 80%. Отже, блок ліквідності в даного страховика розвинений найкраще та має потенціал на покращення, для потужнішого інвестиційного потенціалу компанії АХА Страхування потрібно активізувати блок дохідності, який зараз майже відповідає нормам та блок динаміки, в якому досліджувалися саме зростання активів та зростання інвестиційного портфеля страховика.

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ УКРАЇНИ

Розглядаючи досвід країн розвиненої економіки, страхування забезпечує суб'єктам господарської діяльності страховий захист їхніх інтересів від фінансових ризиків, фізичним особам захист майнових інтересів, відповідно.

Органи які займаються питаннями регулювання страхових компаній в різних країнах світу, розподілені по-різному. Країни, які будуть досліджуватися представлені на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Огляд страхового ринку провідних країн світу

Джерело: сформовано автором

У США страхування є сферою, що перебуває в компетенції кожного федерального штату (питання ліцензування) і одночасно федерального уряду (питання оподатковування, антимонопольного регулювання). Повноваження федерального уряду в цій сфері обумовлені законом Маккарена-Фергюсона 1945 року [25]. Кожен штат здійснює контроль на своїй території, а

федеральне антитрастове законодавство відноситься до страхування тією мірою, якою цей вид діяльності не охоплено регулюванням штатів. Деякі види страхування – від повеней, неврожаю, медичне – регулюються винятково на федеральному рівні. Крім того, ряд федеральних структур регулюють наступні окремі сторони страхової справи [26].

У Франції, де сукупність діючих законодавчих документів, що регулюють технічну сторону страхових операцій, стала занадто різноманітною, провели кодифікацію законодавчих документів [28]. Так, є кодекс соціального страхування, кодекс взаємного страхування та кодекс страхування, що відноситься до страхових компаній, що діють на території Франції і не підпадають під дію кодексів соціального й взаємного страхування.

Нині у Великій Британії існує найбільш ліберальна система страхування. Тут навіть немає спеціальних органів з нагляду за страховою діяльністю. Він здійснюється Департаментом торгівлі і промисловості (DTI), конкретно – страховим відділом Департаменту. Незважаючи на лібералізм у встановленні цін та правил страхування, якість послуг у цій країні не гірша, а ціни нижчі, ніж в інших країнах.

Страховий ринок Німеччини перебуває під жорстким контролем держави. Всі діючі в Німеччині національні й іноземні страхові компанії підлягають обов'язковому державному страховому нагляду Федерального відомства нагляду за діяльністю страхових компаній (BAV), який знаходиться в Берліні. Основна мета діяльності BAV – захист інтересів страхувальників [33].

Також, слід вказати, що у країнах Європейського союзу регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній здійснюється на двох рівнях: директивами ЄС та державним регулюванням всередині країни з метою захисту національних страхових компаній.

На рисунку 3.2 нами представлені напрями регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній країн ЄС.

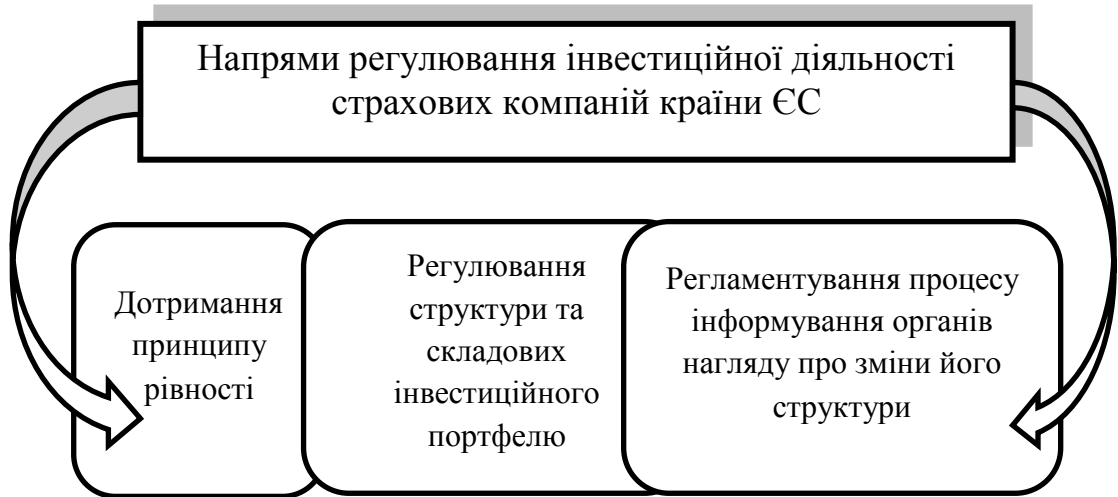

Рисунок 3.2 – Напрями регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній країн ЄС

Джерело: побудовано автором

Ключовими принципами, що характеризують процес інвестицій страхових компаній країн ЄС є відповідність валюти, диверсифікація, локалізація.

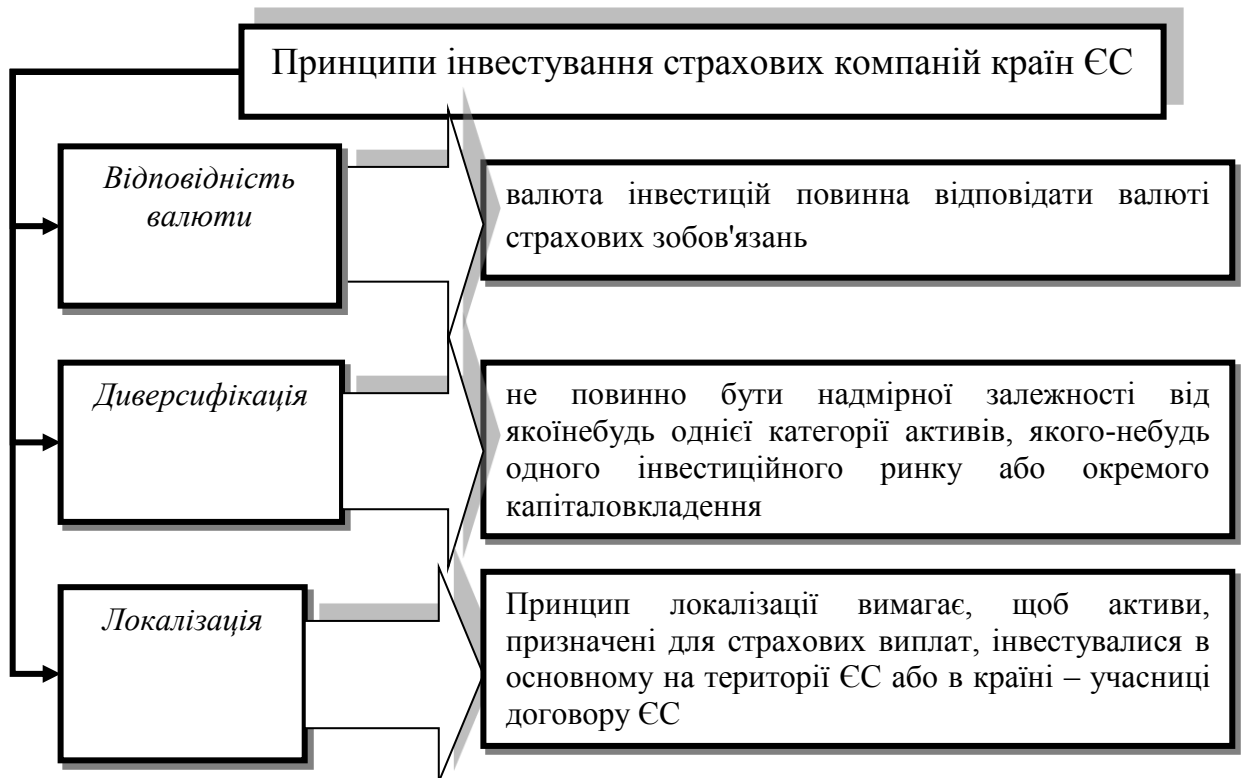

Рисунок 3.3 – Принципи інвестування страхових компаній країн ЄС

Джерело: власні дослідження

Загалом, огляд ринку страхових послуг зарубіжних країн встановив, що їх регулювання більш сприятливе до страхових компаній ніж в Україні, для прикладу розглянемо розподіл інвестиційного портфелю та розподіл активів страховиків європейських країн на рисунку 3.4.

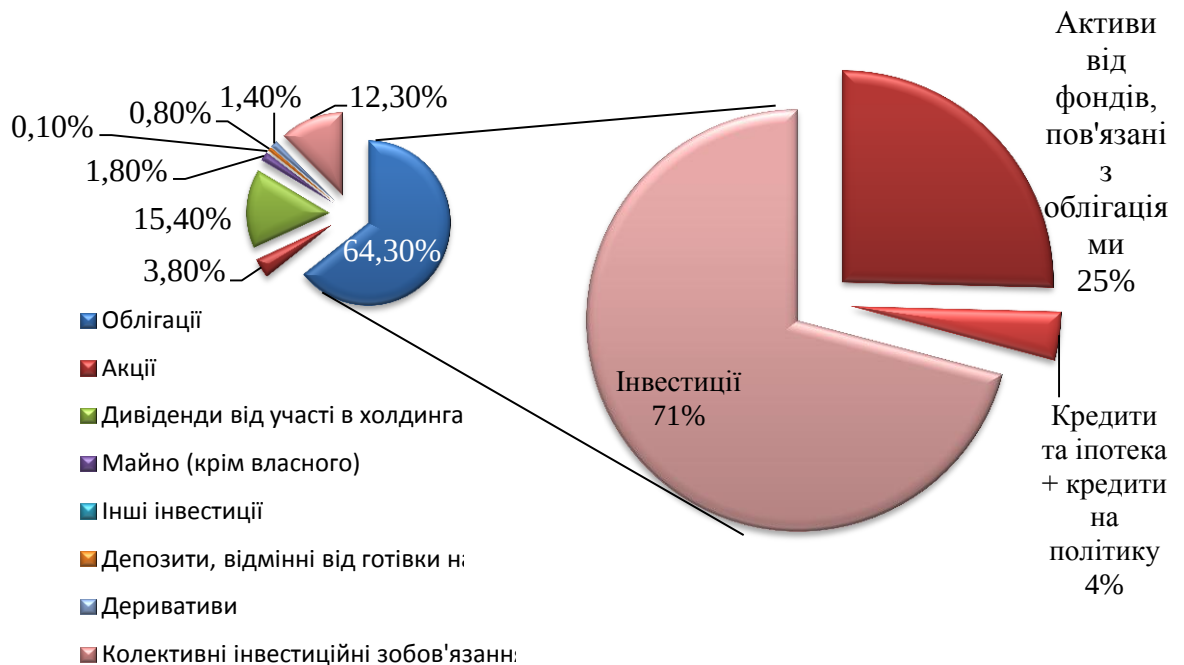

Рисунок 3.4 – Розподіл інвестиційного портфелю та активів страховиків європейських країн

Джерело: сформовано автором на основі [39]

Як зазначено на рисунку більшу частину інвестиційного портфелю займають інвестиції – це 71%, на другому плані активи утримані для індексованих фондів, пов'язані з облігаціями, та найменша частина це кредити. Серед інвестицій (активів) більша частина це облігації 64,3% та найменша частка це інші інвестиції 0,1%. Отже, можна зробити висновок, що інвестиційний портфель зарубіжних страхових компаній зосереджений більше на інвестиціях в державу, шляхом придбання облігацій.

У більшості розвинених країн законодавство не висуває чітких обмежень по розміру активів, що приймаються на покриття страхових резервів зі страхування. Проте для інвестиційних вкладень страховиків існують певні обмеження (таблиця 3.1).

**Таблиця 3.1 Норми інвестиційних вкладень страхових компаній у
провідних країнах світу, %**

Активи	Німеччина	Франція	США	Великобританія
Державні цінні папери суб'єктів Федерації та муніципальні цінні папери	< 30%	< 65%	< 2%	< 49%
Державні цінні папери				
Інвестиційні паї				
Банківські вклади (депозити)				
Розрахунковий рахунок			< 1%	< 1%
Акції та облігації акціонерних товариств				< 4%
Право участі на частку в статутному капіталі			< 60%	
Житловий сертифікат			< 2%	< 17%
Нерухомість	< 25%	< 40%	< 20%	< 17%
Валютні цінності				
Позики	< 10%	< 50%	< 2%	< 4%

Джерело: сформовано автором на основі [40]

Європейська страхова галузь є найбільшою у світі, її питома вага на світовому ринку складає 33%, на країни Північної Америки припадає 30% світового страхового ринку, на країни Азії – 29%. Загальна вартість інвестиційного портфеля європейських страховиків, який включає в себе вартість інвестиційного портфеля країн Євросоюзу та Великобританії, станом на 31.12.2017 склав 7740 млрд євро[41]. Як зазначено в таблиці 3.1. США має найбільшу кількість норм інвестиційних вкладень страхових компаній для регулювання інвестиційної діяльності страховиків. Також Великобританія приймає значну роль в регулюванні інвестиційної діяльності своєї країни, адже має 6 нормативів. Для оцінки стану інвестиційної діяльності страхових компаній зарубіжних країн світу нами було розглянуто динаміку інвестиційного портфеля європейського страхового ринку (рис. 3.5) з 2008 р. по 2017 р. за всіма страховими компаніями, які є лідерами на ринку та ведуть активну інвестиційну діяльність з потужним інвестиційним портфелем.

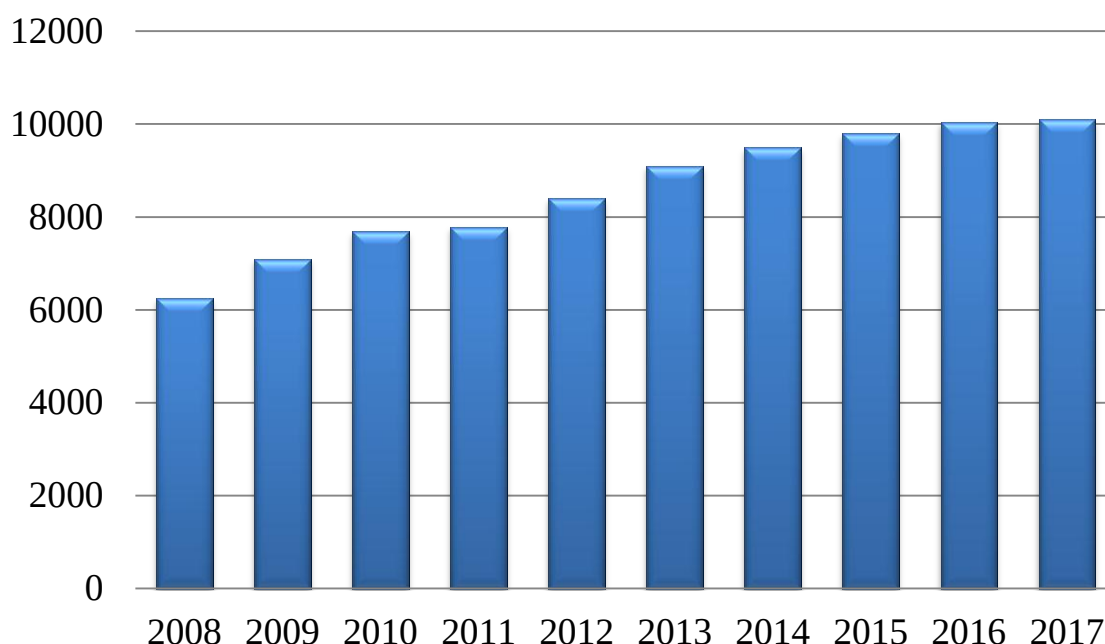

Рисунок 3.5 – Динаміка інвестиційного портфеля європейських країн
Джерело: сформовано автором на основі [41]

Загальний інвестиційний портфель страхових компаній в Європі зріс на 1,2% у 2017 році до 10226 мільярдів євро, це обумовлено зростанням портфелів, якими управляють страховики у Франції (+ 3,3%), Великобританії (+ 3,5%), Італії (+ 5,1%) та Швейцарії (+ 1,2%). Варто відмітити, що таке зростання відбувається під впливом макроекономічного розвитку та ряду інших факторів, ставки грошової політики, які безпосередньо мають вплив на рівні премій, які страховики отримують для інвестування, рівні виплат, які страховики виплачують своїм клієнтам, а розвиток фінансових ринків безпосередньо впливає на ефективність їхніх активів та на престиж компаній в конкурентному середовищі.

Зауважимо, що страховий ринок України перебуває на етапі розвитку та інтеграції у світовий простір. Незважаючи на певні здобутки він характеризується недоліками, наявність яких показує перспективи розвитку і, таким чином, потенціал для України. Вважаємо, що задля подолання існуючих проблем, недоліків які існують на страховому ринку України та ефективного його функціонування варто вжити ряд заходів.

Рисунок 3.6 – Перспективи розвитку страхового ринку України

Джерело: власні дослідження

Функціонування страхових компаній на фінансовому ринку знаходиться в прямій залежності від рівня розвитку економічної системи, від сформованого в країні інвестиційного клімату, макроекономічної ситуації в цілому. За відсутності на страховому ринку привабливих інвестиційних інструментів, інвестиційна діяльність страхових компаній не буде приносити очікуваний ефект. Так, нами визначені напрями удосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній України (рис. 3.7).

Слід відмітити, що важливим напрямком у сфері регулювання інвестиційної діяльності вітчизняних страховиків є запровадженні Національною комісією з питань регулювання ринку фінансових послуг нових вимог щодо інвестиційної діяльності страхових компаній України, які зазначені в «Положенні про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика» [22].

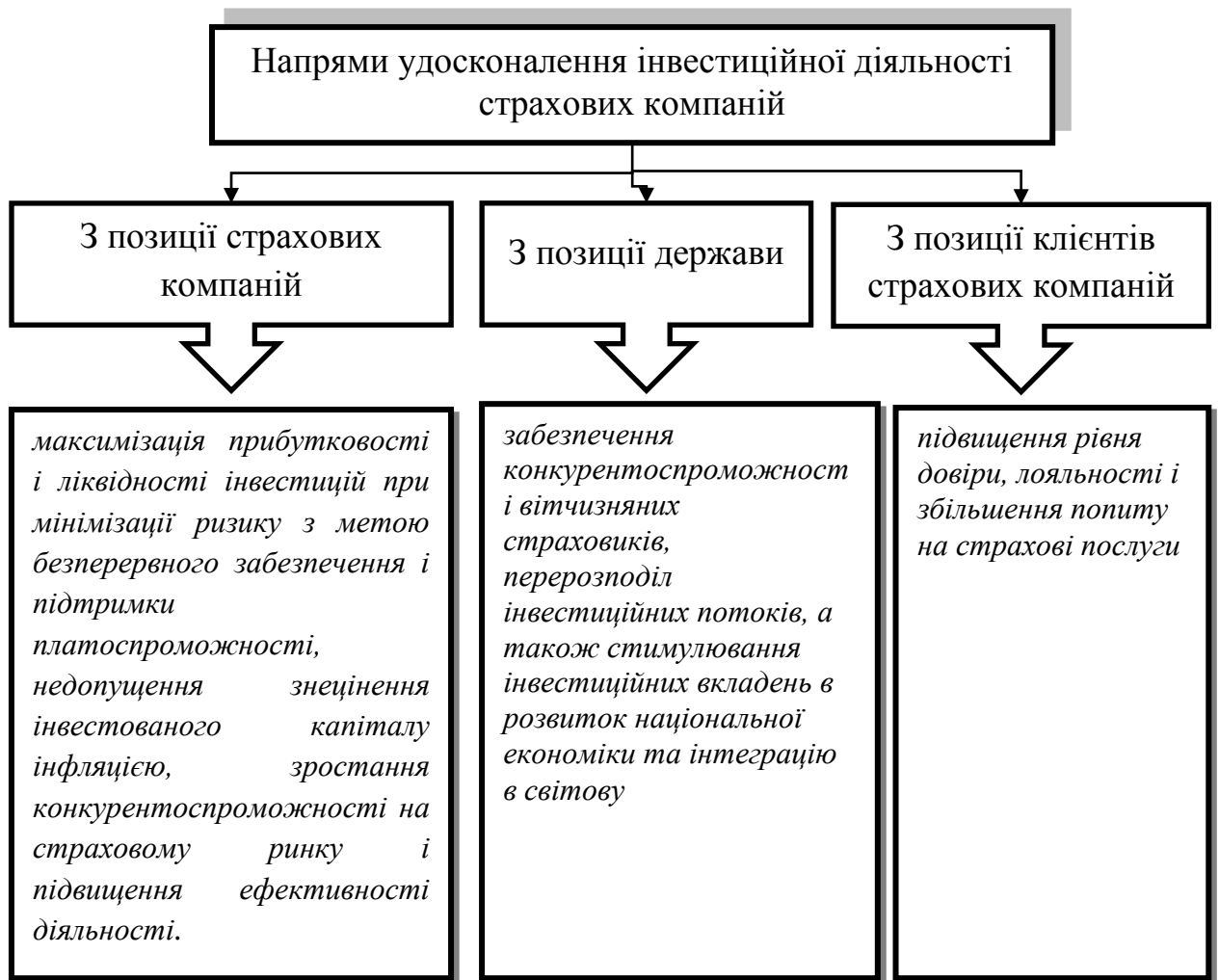

Рисунок 3.7 – Напрями удосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній

Джерело: власні дослідження

Нові вимоги Національної комісії, що здійснює регулювання ринків фінансових послуг до інвестиційної діяльності страхових компаній представлені в додатку В.

Вважаємо, що прийняття вказаного Положення та запровадження нових вимог удосконалив систему пруденційного нагляду, сприятиме підвищенню рівня капіталізації, фінансової стійкості та стабільності страховиків, забезпечить запобігання неплатоспроможності, посилить захист прав споживачів фінансових послуг та довіру страхувальників до страхових компаній та дозволить регулятору мати реальну картину фінансового стану та платоспроможності страховиків.

ВИСНОВКИ

Одержані під час дослідження результати в сукупності вирішують важливе науково-практичне завдання визначення напрямів активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України.

Зокрема було отримано такі результати:

Запропоновані показники оцінки інвестиційного потенціалу сформовані відповідно до груп, що дозволяють враховувати диверсифікованість, ліквідність, прибутковість і динаміку активів. Таким чином, запропоновану загальну систему показників можна надалі застосовувати як підґрунтя до визначення стану використання інвестиційного потенціалу страховика, ідентифікувати його сильні та слабкі сторони.

Визначено, що роль страхового ринку величезна в питанні формування інвестиційних ресурсів, бо страхові компанії акумулюють довгострокові фінансові ресурси, які безпосередньо можуть бути використані в економіці. Проте, з 2014 р. до 2018 р. їхній річний обсяг коливався від 99,0 до 0,9 млн грн., а частка у загальній сумі капітальних інвестицій – від 0,00033 до 0,28 %. Також страхові компанії змінили свої пріоритети інвестування в банківські установи через високий ризик втрати коштів, внаслідок цього напрями інвестування страховиків перейшли до облігацій внутрішньої державної позики.

Визначені напрями удосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній України. Відмічено, що важливим напрямком у сфері регулювання інвестиційної діяльності вітчизняних страховиків є запровадженні Нацкомфінпослуг нових вимог щодо інвестиційної діяльності страхових компаній України. Вважаємо, що дотримання цих вимог удосконалисть систему пруденційного нагляду, сприятиме підвищенню рівня капіталізації, фінансової стійкості та стабільності страховиків, забезпечить запобігання неплатоспроможності, посилить захист прав споживачів фінансових послуг та довіру страхувальників до страхових компаній та дозволить регулятору мати реальну картину фінансового стану та платоспроможності страховиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 р. № 85/96-ВР зі змінами та доповненнями URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>. (дата звернення: 20.12.2018)
2. Федоренко В.Г. Інвестознавство. Київ, 2013. 480 с.
3. Василенко А. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній: стратегія та пріоритети. 2014. 38–46 с.
4. Майданченко І.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній – шлях до економічного зростання. 2012. 41–44 с.
5. Василенко А.В. Інвестиційна стратегія страхових компаній. Київ. 2012. 568 с.
6. Рейтинг страхових компаній України за 2002–2018 рр. URL: <http://forinsurer.com/ratings/>.
7. Василенко А.В. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. Київ, 2008. 16 с.
8. Ткаченко Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. Київ., 2004. 20 с.
9. Соловйова О. Обґрунтування інвестиційної стратегії страхової компанії в Україні. Вісн. Дніпр. універ. 2011. № 5 (4). С. 69-76.
10. Воробьев Ю.Н. Страховой рынок и его возможности по финансированию экономики Украины. 2010. – № 2–3. – С. 49–52.
11. Аналітичний огляд за 2018 р. Страховий ринок. URL: <http://www.credit-rating.ua>. (дата звернення 25.02.2019)
12. Insurance TOP: загально наук. журн./ засн.: Укр. науково-дослідний університет. 2003, березень - Київ. Щоміс. 2018, № 4(64), 13-43 с.
13. Поплавський О. О., Аналіз інвестиційного потенціалу страхових компаній в умовах фінансової нестабільності. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5347> (дата звернення: 10.03.2019)

14. Фінансовий звіт страховика за 9 місяців 2018 р. AXA Страхування.
URL: <https://is.gd/rdUI6X> (дата звернення 10.03.2019)
15. Страховий ринок України 9 місяців 2018 р. URL:
<https://forinsurer.com/files/file00647.pdf>. (дата звернення 10.03.2019)
16. Страховий ринок України 2017р. URL:
<https://forinsurer.com/files/file00634.pdf>
17. Insurance TOP: загально наук. журн./ засн.:Укр. науково-дослідний університет. 2003, березень - Київ. Щоміс. 2017, № 4(60), 13-43 с.
18. Insurance TOP: загально наук. журн./ засн.:Укр. науково-дослідний університет. 2003, березень - Київ. Щоміс. 2016, № 4(56), 13-43 с.
19. Insurance TOP: загально наук. журн./ засн.:Укр. науково-дослідний університет. 2003, березень - Київ. Щоміс. 2015, № 4(52), 13-43 с.
20. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг URL: <http://nfp.gov.ua> (дата звернення 13.03.2019).
21. Офіційний сайт Державної служби статистики України: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 13.03.2019).
22. Про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика: Положення від 06 липня 2018 р. № 782/32234 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-18#n25> (дата звернення 13.03.2019)
23. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навч. посібник Київ. : ЦУЛ, 2004. – 376 с.
24. Качур Р.П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в трансформаційній економіці України. : дисертація Львів, 2015 – 237 с.
25. The McCarran-Ferguson Act: Implications of repealing the insurers' antitrust exemption URL: www.gpo.gov. (дата звернення 15.03.2019)

26. Федорова В. А., Лернер Л. Г.. Порівняльне дослідження законодавства у сфері страхування в Україні та провідних країнах світу URL: <https://is.gd/EJkbQl> (дата звернення: 15.03.2019).
27. Federal Deposit Insurance Corporation Improvement Act – 1991 URL: thomas.loc.gov (дата звернення: 15.03.2019).
28. Кочетков А. Страховой рынок Франции, 2004 URL: articles.excelion.ru (дата звернення: 15.03.2019).
29. Kenneth, W. (1999). How to Draft and Interpret Insurance Policies. West Boomfield: Casualty Risk Publishing. 285 p.
30. The Department for Business, Innovation & Skills (BIS) URL: www.gov.uk. (дата звернення: 15.03.2019).
31. European Insurance and Pensions Committee (EIOPC) URL: ec.europa.eu (дата звернення: 15.03.2019).
32. Lloyd's: The official site URL: www.lloyds.com. (дата звернення: 15.03.2019).
33. Пацурія Н., Белова О., Безручко Ю. Правове регулювання страхування та роздрібних фінансових послуг в Європейському Союзі та в Україні: порівняльно-правовий аналіз. – Київ 2007. – 196 с.
34. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23.11.2011 №1070 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011> (дата звернення: 15.03.2019).
35. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 №435-IV URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 15.03.2019).
36. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 №2664-III URL: zakon.rada.gov.ua. (дата звернення 15.03.2019).
37. Про страхування: Декрет Кабінету Міністрів України від 10.05.1993 №47-93 URL: zakon.rada.gov.ua. (дата звернення: 15.03.2019).

- 38.Залєтов О.М. Державне регулювання ринку страхування життя в умовах глобалізації світової економіки. Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка - 2007. – №97. – С. 37–39.
39. European Insurance in Figures URL: <https://is.gd/wcCVlg> (дата звернення: 15.03.2019)
- 40.Окорокова О. А. Зарубіжний досвід інвестиційної діяльності страхових компаній. Вісник №5: 2012. URL:<http://cyberleninka.ru/article/n/zarubezhnyy-opyt-investitsionnoy-deyatelnosti-strahovyh-kompaniy> (дата звернення 15.03.2019)
- 41.European insurance in Figures URL: <https://is.gd/EgZ4li> (дата звернення: 15.03.2019)
- 42.Костерчук К. А. Вимоги до інвестиційної діяльності страхових компаній України. Вісник № 18: 2018. URL: <https://is.gd/f6xCaG> (дата звернення: 15.03.2019)

ДОДАТКИ

Додаток А

Активи страхових компаній за 9 місяців 2018 року

	Активи страховиків			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018
Загальні активи по балансу	56813,8	59468,2	X	X
Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів.				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	35350,6	38297,4	100,0%	100,0%
1) Грошові кошти на поточних рахунках	2707,2	3005,7	7,7%	7,8%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	622,2	731,1	1,8%	1,9%
2) банківські вклади (депозити)	11804,4	13431,6	33,4%	35,1%
У тому числі 2.1) в іноземній валюті	1684,2	1774,2	4,8%	4,6%
3) банківські метали	37,9	40,3	0,1%	0,1%
4) нерухоме майно	2594,3	2680,0	7,3%	7,0%
5) акції	7126,2	5954,3	20,2%	15,5%
6) облігації	1048,7	903,4	3,0%	2,4%
7) іпотечні сертифікати	121,7	87,2	0,3%	0,2%
8) цінні папери, що емітуються державою	6069,5	7422,0	17,2%	19,4%
9) права вимоги до перестраховиків	3717,0	4652,4	10,5%	12,1%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	2395,2	3249,8	6,8%	8,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	94,4	93,3	0,3%	0,2%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,1	2,8	0,0001%	0,0073%
10.2) розвиток інфраструктур туризму;	29,6	22,4	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,003	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	5,7	5,7	0,02%	0,01%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	52,7	54,1	0,1%	0,1%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій;	6,3	8,3	0,02%	0,02%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	13,4	16,2	0,04%	0,04%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0003%	0,0003%
13) готівка в касі	15,8	10,9	0,04%	0,03%

Продовження додатку А

Активи страхових компаній за 2017 року

	Активи страховиків			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.12.2016	30.12.2017	30.12.2016	30.12.2017
Загальні активи по балансу	56075,6	57381,0	X	X
Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів.				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	35071,9	36084,6	100%	100%
1) Грошові кошти на поточних рахунках	2925,4	2757,4	8,3%	7,6%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	714,7	520,4	2,0%	1,4%
2) банківські вклади (депозити)	11528,6	12238,2	32,9%	33,9%
У тому числі 2.1) в іноземній валюті	2087,0	1793,3	6,0%	5,0%
3) банківські метали	30,4	39,9	0,1%	0,1%
4) нерухоме майно	2601,0	2655,1	7,4%	7,4%
5) акції	7968,6	6653,6	22,7%	18,4%
6) облігації	853,9	898,3	2,4%	2,5%
7) іпотечні сертифікати	89,6	88,2	0,3%	0,2%
8) цінні папери, що емітуються державою	5540,2	6572,1	15,8%	18,2%
9) права вимоги до перестраховиків	3471,9	4054,5	9,9%	11,2%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	2032,1	2429,4	5,8%	6,7%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	31,9	99,0	0,1%	0,3%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	2,1	3,0	0,006%	0,008%
10.2) розвиток інфраструктур туризму;	29,8	30,7	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	5,8	0,0%	0,02%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	53,2	0,0%	0,1%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій;	0,0	6,3	0,0%	0,02%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	11,7	13,8	0,03%	0,04%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0003%	0,0003%
13) готівка в касі	18,5	14,4	0,05%	0,04%

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній 9 місяців 2018 року

	Технічні резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.09.2017	30.09.2018	30.09.2017	30.09.2018
Сформовані страхові резерви	21804,8	24833,2	100%	100%
- у тому числі технічні резерви	13752,9	15766,5	63,1%	63,5%
Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів.				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	13297,9	15450,5	100%	100%
1) Грошові кошти на поточних рахунках	1588,0	1455,6	11,9%	9,4%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	330,2	255,8	2,5%	1,7%
2) банківські вклади (депозити)	6425,0	7234,7	48,3%	46,8%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1439,3	1245,7	10,8%	8,1%
3) банківські метали	1,0	1,1	0,01%	0,01%
4) нерухоме майно	943,7	1021,9	7,0%	6,6%
5) акції	32,8	21,0	0,2%	0,1%
6) облігації	336,5	176,8	2,5%	1,1%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	1511,5	2568,0	11,4%	16,6%
9) права вимоги до перестраховиків	2429,9	2935,7	18,3%	19,0%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1704,5	2137,3	12,8%	13,8%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	24,0	27,4	0,2%	0,2%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.2) розвиток інфраструктур туризму;	17,8	20,6	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій;	6,2	6,8	0,05%	0,04%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	14,5	8,3	0,1%	0,1%

Продовження додатку Б

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній 2017 року

	Технічні резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.12.2016	30.12.2017	30.12.2016	30.12.2017
Сформовані страхові резерви	20936,7	22864,4	100%	100%
- у тому числі технічні резерви	13108,5	14474,8	62,6%	63,3%
Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів.				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	12552,9	14135,0	100%	100%
1) Грошові кошти на поточних рахунках	1659,3	1842,1	13,2%	13,0%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	309,3	338,5	2,5%	2,4%
2) банківські вклади (депозити)	5822,3	6823,8	46,4%	48,3%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1369,3	1558,9	10,9%	11,0%
3) банківські метали	4,1	1,1	0,03%	0,01%
4) нерухоме майно	1027,7	961,0	8,2%	6,8%
5) акції	67,8	42,6	0,5%	0,3%
6) облігації	232,3	195,1	1,9%	1,4%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	1542,0	1654,5	12,3%	11,7%
9) права вимоги до перестраховиків	2164,7	2575,1	17,2%	18,2%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1408,2	1572,5	11,2%	11,1%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	16,5	26,9	0,1%	0,2%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,09	0,9	0,001%	0,006%
10.2) розвиток інфраструктур туризму;	16,4	19,7	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій;	0,0	6,3	0,0%	0,04%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	16,2	12,8	0,1%	0,1%

**Таблиця 3.2 Нові вимоги Національної комісії, що здійснює
регулювання ринків фінансових послуг до інвестиційної діяльності
страхових компаній**

Показники	Характеристика
Норматив платоспроможності та достатності капіталу	сума прийнятних активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, що визначається як більша з таких величин: $З + К;$ $З + НЗП,$ де З (зобов'язання) - величина довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень, що розраховується відповідно до законодавства та визначається як сумарна величина розділів II–IV пасиву балансу. К - величина, що дорівнює: 30 млн грн - для страховика, який здійснює або планує здійснювати види страхування інші, ніж страхування життя; 45 млн грн - для страховика, який здійснює або планує здійснювати страхування життя; НЗП - нормативний запас платоспроможності, який розраховується відповідно до законодавства.
Норматив платоспроможності та достатності капіталу власника істотної участі	сума прийнятних активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу.
Норматив ризиковості операцій	сума прийнятних активів, які відповідають вимогам диверсифікації, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, що визначається як розмір страхових резервів. Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу ризиковості операцій, може бути зменшений на розмір відстрочених аквізиційних витрат в обсязі не більше: 1) 5 відсотків розміру сформованого резерву нетто-премій - для страховика, що здійснює страхування життя. При цьому відстрочені аквізиційні витрати можуть бути враховані у такому розмірі, щоб не включати суми, враховані при застосуванні модифікації резерву нетто-премій; 2) 20 відсотків розміру сформованого резерву незароблених премій - для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя

Продовження додатку В

Норматив якості активів	сума активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, який визначається: 1) для страховика, що здійснює страхування життя,- у розмірі 40 відсотків страхових резервів; 2) для страховика, що здійснює страхування за видами страхування іншими, ніж страхування життя: якщо страховик здійснює страхування хоча б за одним з видів обов'язкового страхування,- у розмірі 40 відсотків страхових резервів; якщо страховик здійснює страхування тільки за видами добровільного страхування,- у розмірі 20 відсотків страхових резервів
--------------------------------	--

Джерело: складено на основі [22]